LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI—9.

16 Hal

Wijck.
3
VI
9

IETS

OVER DE

NEDERLANDSCHE

MARINE

DOOR

F. C. O.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

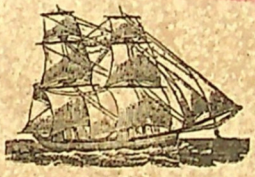

AMSTERDAM,

G. PORTIELJE.

1845.

BAT. GENOOTSCHAP VAN K.E.N.W.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor Induk : 471/PN-MUSEUM/10
BIB - ID : 000-27432760
ITEM - ID : 1008031930
Asal : Museum Pusat

Wij gelooven niet dat er iets in ons Vaderland is, dat den belangstellenden beschouwer zoo veel stof tot treurigheid geeft, dan de tegenwoordige toestand van 's Rijks Zeemagt, zoowel wanneer men haar vergelijkt met hetgeen zij vroeger was, als wanneer men bedenkt, wat zij ter bescherming onzer koopvaart en voor de gemeenschap met onze koloniën, en dezer verdediging behoorde te zijn. — Wij scheppen ons geene illusiën meer, wij uiten het onredelijk verlangen niet, om in den tegenwoordigen tijd de wonderen van den tijd van JAN DE WIT te zien herleven; maar wij wenschen dat ten minste hetgeen er voor de Marine bestemd wordt, zoo veel mogelijk voor het wezenlijk doel, voor de active Zeemagt, wierde gebruikt, en dat het weinige, dat Nederland in ver-

gelijking met andere grootere Natiën kan voor den dag brengen, ten minste de toets konde weêrstaan.

Sedert de omwenteling van 1813 (om niet van vroegere tijden te gewagen) is haar toestand immer dalende geweest, en zoo als met elk vallend ligchaam het geval is, in de laatste jaren het aanmerkelijkste; het kan alleen hen bekend zijn, die daartoe behooren, hoe de Marine sedert 1830, sedert de geheele intrekking van ons eskader in de *Middellandsche Zee*, immer meer vervallen is, zoodat men het bijna verstandiger zoude moeten achten, *geene* Marine te hebben, dan eene *zoodanige;* het geld uitgegeven voor eene zaak, die beneden haar doel blijft, konde bespaard worden.

De vorm der schepen was zoodanig, dat men er zich niet zonder schaamrood te worden, buiten 's lands mede kon vertoonen; de meerendeels sierlijk gebouwde koopvaardijvloot hield alleen de eer der Nederlanders te dien opzigte staande; al wat de artillerie aangaat was gemeenlijk zoo gebrekkig en van zoo verouderd systema, dat elk Nederlandsch oorlogschip, ook bij de moedigste verdediging, de vlag zoude hebben moeten strijken, voor *elken* vijand van hetzelfde charter.

Reeds lang ging er dan ook een algemeene kreet op, over dat niet meer te ontkennen verval; de natie haar belang zeer goed inziende, heeft altoos belangstellender oog op haren Zeemagt, dan op haar leger gevestigd gehouden; de Koning ook hierin het algemeene gevoelen willende genoegen geven, scheidde de Marine gelukkiglijk weder van Koloniën, waar zij langzamerhand eene *bijzaak* werd, en stelde den Schout

bij Nacht RIJK aan haar hoofd, om de Marine uit haren diep vervallen staat te verheffen. Die keuze werd door het korps over het algemeen toegejuicht, dewijl men 's mans veelzijdige talenten en opgeklaard verstand kende; de verwachting was dan ook groot, te groot, omdat met alle mogelijke kennis, de Schout bij Nacht RIJK niet alles zoude kunnen verbeteren, en — omdat de menigte altoos overdrijft. Dat Zijne Excellentie nu aan die te hoog gespannen verwachting niet voldaan heeft, is natuurlijk; maar ook na aftrek van alle overdrijving, heeft Zijne Excellentie tot hiertoe ook aan redelijker verwachting niet voldaan. Zijne Excellentie is dezer dagen ongesteld geweest, dat moge hem misschien eenigzins in het uitvoeren van zijne plannen verhinderd hebben, en wij zouden dan ook, ofschoon de Schout bij Nacht RIJK reeds sedert ruim zeven maanden aan het hoofd der Marine geplaats is, nog gewacht hebben of wij niet weldra heilvoorspellende teekenen zagen, zoo niet de aanstaande behandeling der begrootingswetten voor 1844—1845 in de Staten-Generaal, een einde aan ons aarselen heeft moeten maken; omdat er zich, wanneer deze gelegenheid weder voorbij is gegaan, niet zoo spoedig eene nieuwe zal voordoen, om op de zoo hoogst noodzakelijke verbeteringen aan te dringen.

De Staten Generaal betoonden zich der Marine niet ongeneigd, en openbaarden kennelijk hunne denkwijze, door het uiten der begeerte, dat de voor dat ligchaam bestemde middelen, toch mogten gebezigd worden, voor de *active Zeemagt*. Aan het hoofd der Marine staat thans een man van bekwaamheid

en kennis, Zijne Excellentie *kan* en *mag* de Marine niet op eene gewone wijze (dat is, met afdoening der loopende zaken) bestieren; de Marine heeft nimmer meer hoop gehad dan nu, wanneer ook dit tijdstip nutteloos voorbij gaat, is zij misschien nooit te herstellen.

Wanneer wij ons de jaren vóór 1830 terugdenken dan is het onbegrijpelijk hoe met bijna hetzelfde budget voor de Marine destijds middel gevonden werd, om in het onderhoud te voorzien van een eskader in de Middellandsche zee, (hetwelk nu bijna geheel vervallen is), een grooter eskader dan het tegenwoordige in de *Oost-Indië*, en een even groot in de *West-Indië*, en dat men nog van tijd tot tijd een of twee schepen reizen rondom de wereld of naar de Noord- en Zuid-Amerikaansche Staten konde laten verrigten; terwijl nu dat budget niet alleen niet meer toereikend is om het zeer verminderd aantal der in dienst zijnde schepen te onderhouden, maar dat ondertusschen zelf de tuighuizen geheel ledig zijn geworden. —

Wat daarvan ook de oorzaak zij, het allereerste punt dat het doel der Staten Generaal, *de besteding van 's Lands middelen, voor de active zeemagt* belet, is het te groot aantal werven. Reeds dikwerf is die klagt vernomen en het zoude misschien overbodig kunnen geacht worden, haar te herhalen, zoo zij niet zoo belangrijk ware. Het is niet mogelijk met de toegestane gelden zoo vele etablissementen te onderhouden, zonder dat de *active zeemagt* er onder lijdt; — en de keuze, dunkt ons, moet niet moeijelijk zijn, wanneer men tusschen schepen of

werven te kiezen hebbe. — In de laatste jaren heeft men hier en daar aan de werven slechts het hoogstnoodige bijgehouden en nu reeds was het budget ontoereikende om de actieve zeemagt op behoorlijken voet te houden; — wat zal het dan zijn, wij vragen het, wanneer er eerstdaags belangrijke herstellingen, de tijd zal derzelver noodzakelijkheid medebrengen, moeten plaats hebben? — Het budget was niet toereikende om de tuighuizen voor eene geringe zeemagt voorzien te houden; waaruit zullen zij weder moeten gevuld worden, wanneer dat budget niet vergroot en de werven niet verminderd kunnen worden? — Zal het weder op de active zeemagt gevonden worden? — Dan ware het beter, wij herhalen het, het denkbeeld eene Marine te hebben, te laten varen. —

Wij wagen het als ons gevoelen voor den dag te brengen, dat *Amsterdam* alleen genoegzaam ware voor constructie-werf en het *Nieuwe Diep* en *Vlissingen* voor reparatie- en uitrusting-werven, terwijl de etablissementen te *Rotterdam* en *Hellevoetsluis* moesten afgeschaft worden. — De tien te *Amsterdam* bestaande hellingen zijn allezins voldoende, zoo zij steeds gebruikt worden, om onze zeemagt op de goede hoogte te houden en haar zelfs, bij wat zij nu is, uittebreiden. — Men werpe hier niet tegen, dat de hellingen op de andere werven voorhanden te veel gelds hebben gekost, om ze met een enkele pennestreek zoo maar in eens ten vure te doemen; zij hebben dan immers hunne interest opgebragt gedurende de jaren, dat zij gebruikt zijn; — of brengen dan nu die, welke hier en ginds in groot aan-

tal ledig staan, hunne interest op? — Men kan ze immers toch met de bestaande middelen op den duur niet onderhouden, en zal dat niet gemakkelijker vallen voor een getal van tien dan van twintig? Herstellingen zullen zij gaande weg meer behoeven; die van *Amsterdam* moeten gedeeltelijk nu reeds gestut worden. —

» Wilt gij dan," zal men verder tegenwerpen, » het drooge dok te *Hellevoetssluis*, dat ook zoo veel gelds gekost heeft, ook laten vervallen?" Wilt gij dan, antwoordden wij, hebben, dat het nog meer gelds zal kosten zonder behoefte? Moet om dat enkele drooge dok een gansch etablissement aangehouden worden? — Zoo men overigens nog dat drooge dok niet geheel wil laten varen, dan bepale men zich slechts tot het plaatsen aldaar van een opzigt, dat voor het verval wake, opdat wanneer te eeniger tijd ons Land nog weder voorspoediger dagen mogt beleven, of wanneer er nog eenmaal behoefte aan mogt komen, hetzelve nog te gebruiken ware. — Er zullen echter door het eigenbelang allerlei tegenwerpingen gemaakt en bezwaren gevonden kunnen worden, maar zij wegen, onzes inziens, niet op tegen deze waarheid, dat, wanneer het budget niet toereikend is geweest de Marine op eene goede hoogte te houden en het budget niet vermeerderd kan worden, de werven moeten worden verminderd. — Een verstandig man houdt, wanneer hij zich verminderen moet, zijne zes paarden niet aan, omdat hij er in rijker dagen een stal voor heeft laten bouwen. — Niets is, naar ons oordeel, verkeerder dan alle vermindering die men begrijpt de Marine te moeten la-

ten ondergaan, te vinden op de active zeemagt, op dat gedeelte in een woord, *waarom* en *waarvoor* eigenlijk al het overige bestaat. —

Door de afschaffing der etablissementen te *Rotterdam* en *Hellevoetsluis* (waaronder ook het magazijn van levensmiddelen te *Delftshaven* behoort, waarvoor ruimte genoeg aan het *Nieuwe Diep* of te *Amsterdam* over is); de vermindering van *Vlissingen* tot werf van reparatie en suppletie van uitrusting voor aldaar hersteld zijnde schepen, en het overbrengen der uitrusting van *Amsterdam* naar het *Nieuwe Diep*, zoude, onzes inziens, *en* doelmatig in de behoefte voorzien zijn *en* aanmerkelijke sommen bespaard worden. —

Bij de voordragt der begrootingswetten voor de Marine heeft de regering de verzekering gegeven, dat er bezuiniging in de administratie zoude plaats hebben; een oogenblik dachten wij, dat hiermede welligt eene intrekking van een der etablissementen konde bedoeld worden; wij vernemen echter, dat hiervan in geenen deele de sprake is; mogt het evenwel zoo zijn dan zullen wij juichen, dat ons geschrijf in zoo verre overbodig was; maar zoo bij het volgend budget alle de vijf etablissementen voor de gewone hooge sommen worden uitgetrokken, dan vertrouwen wij, dat de Staten Generaal, in de geest van derzelver antwoord op de troonrede op eene vereenvoudiging te dien opzigte zullen aandringen. — Wat zoude ook overigens het uiten van eenen enkelen wensch baten, zoo die verder zonder gevolg kon blijven? — Misschien vindt zich de tegenwoordige Directeur Generaal te moeijelijk geplaatst tegenover

de velen die bij de instandhouding der talrijkheid van de werven belang hebben, om de bezuiniging van zijne zijde aan te vangen; het zal echter minder moeijelijk worden wanneer Zijne Excellentie hen kan aantoonen, dat hij door den drang der omstandigheden en aanmaningen van elders daartoe is verpligt geworden. —

Behalve deze eerste en grootste bezuiniging zoude nog eene tweede zeer noodzakelijke kunnen volgen en wel op het personeel. — Wij vermeenen, dat het aantal der Vlag- en Hoofd-Officieren niet in verhouding is met de behoefte. — Er zijn voor de tegenwoordige armzalige scheepsmagt in het vaste korps Zee-Officieren 1 Luitenant Admiraal, 4 Vice-Admiralen, 7 Schouten bij Nacht, 21 Kapiteins- en 33 Kapitein Luitenants; en hoe velen onder deze zijn er niet, waarvan de Staat niet alleen niet de minste dienst heeft, maar ook niet de minste dienst kan verwachten! Zoo men slechts deze op pensioen brengt, zal het korps weldra tot de behoorlijke verhouding gebragt zijn. — » Maar" zal men antwoorden, »pensioneren is geen bezuinigen;" wij antwoorden: Ja! zoo men slechts niet hetzelfde getal weder bevorderd. De noodzakelijkheid der bevordering zal van zelve blijken door de behoefte en zich daar naar gedragende, zal men mindere Hoofd-Officieren zonder dienstprestatie non activiteits tractementen uit te betalen hebben en de Directeur Generaal zich tevens minder lastig gevallen zien door een drom sollicitanten om kommandementen. —

Over het algemeen verlangt het korps der Marine niet naar eene bevordering bij keuze; men vreest

censdeels, dat het maar al te dikwijls meer naar gunst dan naar verdienste zoude wezen, dat deze keuze plaats had, en anderdeels is men van gedachte, dat het bij een klein korps, waar men bij de plaatsingen de bevoorregten niet genoeg van de benadeelden kan scheiden, te veel oorzaak van botsing in de dienst zoude geven. — De Directeur Generaal heeft toen Zijne Excellentie nog Kapitein-Luitenant was, in het voormalig Tijdschrift voor het Zeewezen zich zeer sterk ten voordeele eener bevordering bij keuze verklaard; — Zijne Excellentie schijnt tegenwoordig van gedachte veranderd, althans er is nog niets van dien aard bij de Marine ingevoerd. Wanneer dan nu de anciënneteit behouden moet blijven, dan is het evenwel noodzakelijk, dat er vooral bij de bevordering tot Hoofd-Officier naauwkeurig gelet worde, op de verdiensten dergenen die bevorderd worden, opdat niet geheel en al het belang om uit te munten verloren ga, en alle eerzucht, die hoofddrijfveer van den militair worde uitgedoofd; wanneer men dit gestadig in het oog hield, (een klein korps zoo als dat der Marine is gemakkelijk te kennen), dan zoude men niet vroeger of later behoeven over te gaan tot het pensioneren van Hoofd-Officieren die nimmer in hunnen tegenwoordigen rang dienst gedaan hebben en denzelve als het ware alleen bekomen schijnen te hebben om verhoogd pensioen te genieten. — De oogenblikkelijke geringere bevordering, die de mindere behoefte voor het tegenwoordige raadzaam maakt, zoude daardoor voor bekwame en verdienstelijke Luitenants 1ste klasse meer dan vergoed worden, en wanneer eenmaal de active Zeemagt door het meer *voor*

haar besteden der middelen, eenige uitbreiding konde bekomen, dan zoude men daardoor een jonger, krachtvoller en bekwamer korps Hoofd-Officieren vormen. — Blijft het immer zoo als het nu is, dan wordt door de tegenwoordige Officieren de krachtigste zielvolste leeftijd des mans in ondergeschikte rangen doorleefd, en tegen dat zij voor kommandementen in aanmerking kunnen komen, zal reeds lang de alledaagsheid, alle veerkracht bij hen verlamd hebben. — Het is bij geen korps noodzakelijker om nog betrekkelijk jeugdig en zielvol een kommandement te bekomen en zulks moet daar zoo veel te vroeger plaats hebben, naar mate dat de Zee-Officier, door den aard zijner belangrijke en moeijelijke dienst vroeger oud wordt. Tot dat einde geve men reeds dadelijk aan Luitenants 1ste klasse en niet aan Kapitein Luitenants de transportschepen en ten minste alle brikken van eene wapening minder dan 18 stukken, van welke er in den laatsten tijd verscheidene door Hoofd Officieren zijn gekommandeerd; de Luitenants 1ste klasse zullen daardoor op hunnen besten leeftijd de gewoonte van het bevel (helaas! het is nog onbeduidend genoeg) en vertrouwen op zich zelf bekomen, het land zal er beter door gediend worden, en de kosten zullen minder zijn. —

Ook de administratie aan boord is op eene te kostbare wijze ingerigt, en de bezoldiging en voordeelen van de Schrijvers en Victualiemeesters voor hunne minder belangrijke dienst, staat vooral op groote schepen, met deze dienst in geene de minste verhouding.

Het groot aantal Ambtenaren aan het Ministerie werkzaam, zoude onzes inziens, ook voor verminde-

ring vatbaar zijn, vooral wanneer er eene vermindering der etablissementen en eene vereenvoudiging der schippersboeken, en verdere scheeps-administratie plaats had. Daartoe zoude ook veel kunnen bijbrengen, wanneer men zich niet zoo geheel bleef bepalen bij het denkbeeld der centralisatie, en alles niet zoo omslagtig, de groote ladder op en af moest; wanneer men zich eenmaal overtuigd had, dat men eenen der zake kundigen Kommandant en Directeur in een der departementen geplaatst had, dan moest men dezen wat meer vrijheid van handelen laten; daardoor zoude men zich veel onnutten arbeid besparen. Wanneer men nu alle de administratiën te zamen optelt, en *die* aan het ministerie, en *die* der werven, en *die* aan boord, dan is het inderdaad, als of de Marine er om de administratie is, en niet omgekeerd.

Verders kan, onzes inziens, de betrekking van Vice-Admiraal Inspecteur-Generaal over het Loodswezen, tevens belast met de aangelegenheden der stoomvaartdienst, gemakkelijk door den Kapitein ter Zee, die aan Zijne Excellentie geadjungeerd is, alleen worden waargenomen, en die van Inspecteur-Generaal voor de Mariniers mede door eenen Vice-Admiraal bekleed, geheel vervallen. Niets is bespottelijker, dan het kleine hoopje Mariniers, telken jare eerst door den Kommandant van het korps, en kort daarna door den Vice-Admiraal, Inspecteur-Generaal te zien geinspecteerd.

Eindelijk zoude nog zonder nadeel voor de dienst, de betrekking van kommies van aanneming en Officier van werving kunnen vervallen, waardoor behalve de

als de kamer zich echter nu heeft betoond, is evenwel alles van hare belangstelling in de Marine te verwachten; wij hebben getracht hare belangstelling door deze regelen te verlevendigen: — het belang der Marine voor Nederland te betoogen, is overbodig.

Met innige overtuiging de waarheid te hebben gesproken, hebben wij dit weinige ter neder gesteld, met het beste oogmerk; wij zijn vrij van eigenbelang te werk gegaan, want wij zelf hebben belang bij de bevordering, wier oogenblikkelijke schortsing wij hebben moeten aanraden; wij gelooven alverder door jaren dienst genoegzame kennis der zaken te hebben, waarover wij handelen; het langer zwijgen zoude lafhartigheid geweest zijn: — De stem van het eigenbelang zal zich krijschend tegen ons verheffen, maar het zal hetzelve moeijelijk vallen, de eenvoudige waarheid van het hoofdpunt dezes betoogs omverre te werpen; wij bouwen daarbij op het oordeel en gezond verstand der onpartijdigen. — Zee-Officieren! die met ons het diep verval der Marine betreurt, die het wel met haar en het door haar eenmaal groot en geëerd geworden Vaderland meent, waar gij ons waarheid sprekende hebt bevonden, helpt ons daar met uw getuigenis, opdat de stem der waarheid kome tot hen, die iets tot herstel der Marine kunnen toebrengen! —

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

